

DEĞİŞEN RİSK ALGISI VE İÇ DENETİM

Yrd. Doç. Dr. Sezen ULUDAĞ*

Makale Gönderim Tarihi : 9.11.2016 / Kabul Tarihi : 15.3.2017

ÖZ

Artan rekabet, küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler gibi faktörlerin etkisiyle risk kavramı, ekonomik dünyadaki en önemli kavramlardan birisi haline gelmiştir. Ekonomik dünyadaki risklerin etkisi ve önemi konusundaki farkındalık giderek artarken, risklerin her geçen gün değiştiği ve çeşitlerinin de arttığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda risklerin etkin bir şekilde yönetilebilmesi için bir farkındalık kazanmak, etkin, verimli, esnek ve farklı bir risk anlayışı geliştirmek önemli bir gereksinim haline gelmiştir. Bu çalışmada riske ilişkin değişen algı, iç denetim perspektifiyle tartışılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Risk, iç denetim, risk algısı, belirsizlik

CHANGING RISK PERCEPTION AND INTERNAL AUDIT

ABSTRACT

Risk has become one of the most important concepts with the effect of some factors like increasing competition, globalization and developments in information technologies. While the awareness about the effects and the importance of risk in an economic world are increasing, it is observed that the risks are changing with each passing day and their varieties are increasing. In this context, it has become an important requirement to raise awareness and develop an effective, flexible and different understanding of risk. In this study, changing perception related with risk is discussed with an internal audit perspective.

Keywords: Risk, internal audit, risk perception, uncertainty

* Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Muhasebe Bilim Dalı,
sezencubukcu@gmail.com, scubukcu@anadolu.edu.tr

1. GİRİŞ

Risk kavramı günümüzün en dinamik kavramlarından biridir. Ekonomik dünyanın değişimlerine bağlı olarak risk, aynı hızla değişen, gelişen ve çeşitlenen bir kavramdır. Bir başka ifadeyle risk, değişimle birlikte şekillenen bir kavram olup, sonrasında döngünün en önemli etkeni olarak yeni başlangıçların, yeni değişimlerin de ana faktörü olmaktadır. Özellikle küreselleşme ve bilgi teknolojilerinin etkileri ile çok farklı boyutlarda etkileşimlerin bulunduğu ekonomik rekabet ortamında, işletmelerin sürdürülebilirliği ve kurumsal yönetiminin etkinliği için risklerin yönetimi son derece önemlidir. Risk yönetiminde ise iç denetim kritik bir başarı faktörüdür. İç denetimin değer yaratacağı alanlar, bu dinamik sürecin anlaşılmasına dayanmaktadır. Bu nedenle özellikle iç denetçilerin değişen risk algısı ile farkındalık kazanmaları son derece önemlidir.

2. Risk

Günümüzde risk kelimesinin yerine bazen, risk ile benzer çağrışımlar yapan; tehlike, belirsizlik, olasılık gibi kelimeler kullanılabilir. Bunun pek çok nedeni olabileceği gibi temel nedenleri risk kelimesinin bazen dar, bazen geniş anlamıyla kullanılıyor olması ve genellikle riskin olumsuz bir algıyı çağrıştıran kavram olması olarak sıralanabilir. En dar anlamıyla risk; belirli bir amaca ulaşılmasını engelleyecek tehlikeyi ifade etmektedir. Daha geniş bir anlamıyla ise risk; bir amacın gerçekleşmeme olasılığını ya da bir amacın gerçekleşmesini engelleyebilecek olumsuz bir olayı veya kaçırılan fırsatı ifade etmektedir. Dikkat edilirse son tanımda kaçırılan fırsatların da risk tanımında yer alması, riskin yalnızca olumsuz olaylar nedeniyle oluşmayabileceğini

ifade ederek, riskin olumsuz algılanan anlamını kırmaktadır. Riskin genel anlamdaki tanımları arasında bazı farklılar söz konusu olurken, belirli alanlarda kullanımında da, alana özgü anlamlar taşınması söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle, iç denetim alanında risk kavramını incelerken, öncelikle iç denetime özgü anlamını tartışmak gerekmektedir.

Bilindiği gibi iç denetim faaliyetlerinde işletmenin maruz kaldığı tüm işletme riskleri ile ilgilenilmektedir. Dolayısıyla çok geniş bir alandaki farklı risklerle ilgilenildiği söylenebilir. İç denetim standartları terimler sözlüğünde risk, “*Amaçlara ulaşılması üzerine etkisi olacak bir olayın meydana gelme ihtimali*” olarak tanımlanmış ve söz konusu etkinin, riskin etkisi ve olasılığı cinsinden hesaplanması gerektiği vurgulanmıştır.¹ Bu tanımın yalnızca bir risk tanımlaması olarak görülmemesi, risk ile ilgili değişen algının fark edilmesi gerekmektedir. Dikkat edilirse, eskiden sadece olumsuzluk vurgusu ile ele alınan risk kavramı, Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü’nün tanımında da olumsuz algısı kırılarak tanımlanmaktadır. İşletmenin amaçlarına ulaşmasında etkili olabilecek bir olaydan söz edilmekle birlikte bu etkinin olumlu mu ya da olumsuz mu olacağı konusunda bir belirleme yapılmamaktadır. Bu durumda söz konusu etkinin gerçekleşmesi olasılığı riski ifade edecektir.

3. Belirsizlik Ortamları ve Risk

Belirsizlik sözcüğünün zaman zaman risk sözcüğünün yerine kullanıldığından söz edilmişti. Bu iki sözcük, bir olayla ilgili gelecekte karşılaşılabilecek sonuçların -ne denli iyi tahmini yapılsa bile henüz gerçekleşmediği için- kesin olarak bilinmemesinden ötürü birbirlerini çağrıştırmaktadırlar. Çeşitli şekillerde tanımlanan riskin en

1 http://www.tide.org.tr/uploads/UMUC_2013.pdf IIA Uluslararası iç denetim standartları (Erişim tarihi: 22.07.2016), s. 24-25

kısa ve öz tanımı, bir amacın gerçekleşmeme olasılığı olarak yapılmıştır. Tanımda geçen olasılığı, yani riskin gerçekleşme olasılığını belirleyecek olan, o duruma ilişkin mevcut bilgi miktarıdır. Bu bilgi miktarı aynı zamanda o durumun belirsizlik koşullarını oluşturmaktadır.² Dolayısıyla bir olayın sonuçlarının tahmin edilebilirliği, o olayın bulunduğu ortamın belirsizlik koşullarına bağlıdır. Bu nedenle, risklerin olası sonuçlarının değerlendirilebilmesi için, içinde buldukları belirsizlik ortamının kavranması gerekir.

Temel mantık çerçevesi içinde, belirsizlik ortamları farklı koşullara bağlı olarak üç grupta incelenebilir:³

- Olaya ilişkin olası sonuçların belirlenemediği veya sonuçların belirlendiği ancak olasılıkların belirlenemediği ortamlar. Böyle ortamlar genellikle “tam belirsizlik ortamları” olarak tanımlanmaktadır.
- Olaya ilişkin olası sonuçların belirlendiği ve bu sonuçlara ilişkin nesnel olasılıkların da belirlenebildiği belirsizlik ortamları.
- Olaya ilişkin olası sonuçların belirlendiği ve bu sonuçlara ilişkin yalnızca öznel olasılıkların belirlenebildiği belirsizlik ortamları.

Yukarıda farklı belirsizlik ortamlarının, sonuçların ve olasılıkların belirlenebilirliğine göre temel ayrımı yapılmıştır. Bu ayrım daha fazla detaylandırılabilir de, olasılıkların nesnel ve/veya öznel olarak belirlenebildiği her belirsizlik ortamında, risk söz konusu olabilir. Riske ilişkin bir değerlendirme yapılırken de, belirsizlik ortamlarının özellikleri anlaşılmalı ve buna göre, söz konusu

ortamdaki bilginin miktarı ve niteliği ile olasılıklar analiz edilmelidir.

4. Değişen Risk Anlayışı ve İç Denetim

Günümüz dünyasında riskin, sadece işletmelerin olumsuz durumlara karşı savunmasızlıkları olarak algılandığı anlayış geride kalmıştır. İşletmelerin olası fırsatlar için hazır olmaları gerekliliği de risk oluşturmaktadır. Bu bakış açısıyla risk, bir karar veya faaliyetin beklenen sonucundan farklı oluşması olasılığıdır. Bu, bir kayıp olasılığını belirtmekle birlikte, risk yönetimi açısından bakıldığında, kazanç potansiyeli taşıdığı da göz ardı edilmemelidir.⁴

Riskin başarı için kaçınılmaz bir unsur olması nedeniyle etkin bir şekilde yönetilmesi gerektiği açıktır. Bu gerekliliği ortaya çıkaran durum, genel çerçevede değerlendirildiğinde; denetim anlayışında değişime neden olan etkenlerin, aynı zamanda işletme yönetimlerini, risk yönetimi konusunda bilinçli olmaya zorlayan etkenler oldukları anlaşılmaktadır. Özellikle yaşanan işletme skandalları ile başarısız risk yönetimlerinin yıkıcı sonuçları gözler önüne serilmiştir. Oluşan bu sonuçlara bağlı olarak gerçekleşme olasılığı çok düşük olsa bile etkisi yüksek olabilecek risklerin ve tüm kurumsal risklerin etkileşimlerinin daha çok önemsenmesi gerektiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla işletmelerin bir risk stratejisi ve risk profili belirleyerek, riskleri etkin bir şekilde değerlendirmeleri ve yönetmelerine ilişkin gereklilik tartışmasız bir gerçek haline gelmiştir. Buna bağlı olarak, bilindiği gibi, işletmelerde kurumsal risk yönetimi uygulamalarına önem verilmeye başlanmıştır ve uygulamalar her geçen gün yaygınlaştırılmaktadır.

2 Necmi Gürsakal, Bilgisayar uygulamalı istatistik, Marmara Kitabevi, Bursa, 1997, s.201

3 Necmi Gürsakal, a.g.e. , s.201

Martin Peterson, An introduction to decision theory, Cambridge University Press, Cambridge, 2009, s.40

4 David Apgar, Risk intelligence learning to manage what we don't know. Boston: Harvard Business School Press, Boston, 2006, s.11

İç denetimin tanımında, işletmelerin risk yönetim uygulamaları ile iç denetimin ilişkisi özellikle şu şekilde vurgulanmaktadır: “İç denetim, kurumun risk yönetimi, kontrol ve yönetim süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek amacıyla yönelik sistemli ve disiplinli bir yaklaşım getirerek kurumun amaçlarına ulaşmasına yardımcı olur.”⁵ Buna göre kurumun risk yönetiminin değerlendirilmesini, geliştirilmesini destekleyecek olan ve ona değer katacak olan iç denetim, işletmelerin içinde buldukları ekonomik düzeni etkileyen en kritik faktörlerden birisi olan risk konusunun başarılı yönetiminin gerçekleştirilmesinde son derece önemli bir sorumluluk üstlenmektedir. Çeşitlilikleri ve etkileri her geçen gün artmakta ve değişmekte olan kurumsal risklerin (Sosyal medya riskleri, siber riskler vb...) yönetimi hem etkin bir iç kontrol sağlanmasında hem de etkin kurumsal yönetimin gerçekleştirilmesinde rol oynamaktadır. Buna göre, iç denetçilerin risk konusundaki anlayışları doğrultusunda gerçekleştirdikleri faaliyetlerin kuruma değer katabilecekleri, fark yaratabilecekleri en önemli alan haline geldiği söylenebilir. Bu perspektifle, iç denetçilerin risk algısı ile şekillenen anlayışlarının geliştirilmesi son derece önemlidir ve iç denetimin gelişimi açısından özel bir öneme sahiptir.

Yukarıda açıklandığı üzere, iç denetimin tanımında, iç denetim ile işletmelerin risk yönetim uygulamaları arasındaki ilişkiye değinilmektedir. Ayrıca Uluslararası İç Denetim Standartlarında da konuyla ilgili düzenlemeler yer almaktadır. Standartlardan 2120 kodlu “Risk Yönetimi” standardında iç denetimin kurumun yönetim süreçleri, faaliyetleri ve bilgi sistemleri ile ilgili riskleri değerlendirmek zorunda olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca standartta iç denetimin söz

konusu değerlendirmeleri sırasında göz önünde bulundurulması gereken temel konuların neler olduğu belirtilmektedir:⁶

- “Kurumun stratejik hedeflerine ulaşması
- Mali ve operasyonel bilgilerin güvenilirliği ve doğruluğu
- Faaliyetlerin ve programların etkinlik ve verimliliği
- Varlıkların korunması
- Kanun, düzenleme, politika, prosedür ve sözleşmelere uyum”

Buna göre, iç denetimin yukarıda sıralanan temel konular ya da bir başka ifadeyle temel amaçların gerçekleştirilmesi bağlamında kurumun yönetim süreçleri, faaliyetleri ve bilgi sistemleri ile ilgili olabilecek riskleri değerlendirmesi gerekmektedir. İlgili temel standardın altında yer alan uygulama standartlarında iç denetimin risk ile ilişkisine yönelik daha detaylı düzenlemeler yer almaktadır. Söz konusu uygulama standartları şunlardır:⁷

“2120.A2 – İç denetim faaliyeti, suiistimalin gerçekleşme ihtimalini ve kurumun suiistimal riskini nasıl yönettiğini değerlendirmek zorundadır.

2120.C1 – İç denetçiler, danışmanlık görevleri sırasında, görevin amaçlarıyla uyumlu şekilde riski ele almak ve diğer önemli risklere karşı uyanık olmak zorundadır.

2120.C2 – İç denetçiler, danışmanlık görevlerinden elde ettikleri risk bilgilerini, kurumun risk yönetim süreçlerini değerlendirmede kullanmak zorundadır.

5 <https://www.tide.org.tr/page.aspx?nm=IcDenetiminTanimi> (Erişim Tarihi:22.07.2016)

6 www.tide.org (Erişim Tarihi: 17.08.2016)

7 www.tide.org (Erişim Tarihi: 17.08.2016)

2120.C3 – *İç denetçiler, risk yönetim süreçlerini kurmada veya geliştirmede yönetime yardım ederken, “riskleri gerçekte yönetmek suretiyle yönetim sorumluluğu almaktan kaçınmak zorundadırlar.”*

Bu uygulama standartları güvence ve danışmanlık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde iç denetim için gereklilikleri belirlemektedir. İç denetimin güvence hizmetleri kapsamında iç denetçilerin işletmedeki sistematik riskinin yönetimi ile ilgili güvence verme sorumluluğu olduğu belirtilmektedir. Bu oldukça önemli bir sorumluluk olarak dikkat çekmektedir. Ayrıca iç denetimin danışmanlık hizmetleri kapsamında, elde ettiği bilgileri değerlendirmelerinde kullanması, tüm önemli risklere karşı hazırlıklı olması gerektiği belirtilmekte ve risk yönetimi ile ilgili yönetsel bir sorumluluğun üstlenilmemesi gerektiği ifade edilmektedir. İç denetim uygulamalarının yönlendiricisi olan bu Uluslararası Standartlardaki ifadelerle, risk yönetimi ile ilgili değerlendirmelerin iç denetim faaliyetlerinde oldukça önemli bir alanı oluşturduğu görülmektedir.

Standartlardaki düzenlemelerle ilgili bu gelişmelere paralel konuyla ilgili bir başka önemli düzenleme ise COSO, (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bilindiği gibi COSO iç kontrol dışında kurumsal risk yönetimi konusunda da uluslararası önemli düzenlemeler yapan bir komitedir. Yani COSO iç denetimin güvence vereceği yapının düzenlemesine yönelik öneriler geliştirmektedir. COSO, riskle ilgili yaşanan gelişmeler ve ortaya çıkan değişimler sonucunda 2004 yılında “Kurumsal Risk Yönetimi-Bütünleşik Çerçevesi”ni oluşturmuştur.

Model, kurumsal risk yönetiminin etkin bir şekilde gerçekleşebilmesi için uygun bir yapının detaylarını açıklamaktadır. Bu modelin oluşturulmasında COSO, daha önceki COSO iç kontrol modelini temel almış ve işletmelerin risklerin yönetilmesi konusunda genişletilmiş bir çerçeveye olan gereksinimleri doğrultusunda bu modeli oluşturmuştur. Bu model ile işletmeler tarafından risk ve fırsatların olduğu belirsizlik ortamlarının daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır. Böylece işletmeler amaçlarını gerçekleştirme yeteneklerini etkileyebilecek durumları daha etkin bir şekilde değerlendirebilirler.⁸ Artık iç denetim, risklerin daha etkin yönetimi için oluşturulmuş bu modele göre yapılanmış süreçleri değerlendirerek güvence vermeli, gerektiğinde danışmanlık faaliyetlerini de gerçekleştirerek değer yaratmalıdır.

COSO'nun bu modeli ortaya koyan raporunda, işletmedeki herkesin kurumsal risk yönetiminde bazı sorumlulukları olduğu belirtilmektedir. Buna göre, bir anlamda sürecin sahibi gibi düşünülebilecek olan CEO dışındaki yöneticilerinin de işletmenin risk yönetim felsefesini ve risk iştahı ile uyumu desteklemeleri gerektiği ve sorumluluk alanlarındaki uygun risk toleransı ile riskleri yönetmeleri gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca tüm bunların yanında, risk yöneticisi, finans yöneticisi ve iç denetçinin kilit sorumlulukları bulunduğu vurgulanmaktadır.⁹

İç denetimin kurumsal risk yönetimi ile ilgili yönetime güvence vererek ve danışmanlık yaparak değer katabilmesi için söz konusu model ile benzer bir bakış açısına sahip, daha esnek, proaktif, risk odaklı, süreç temelli bir yapısının olması gerekmektedir.¹⁰

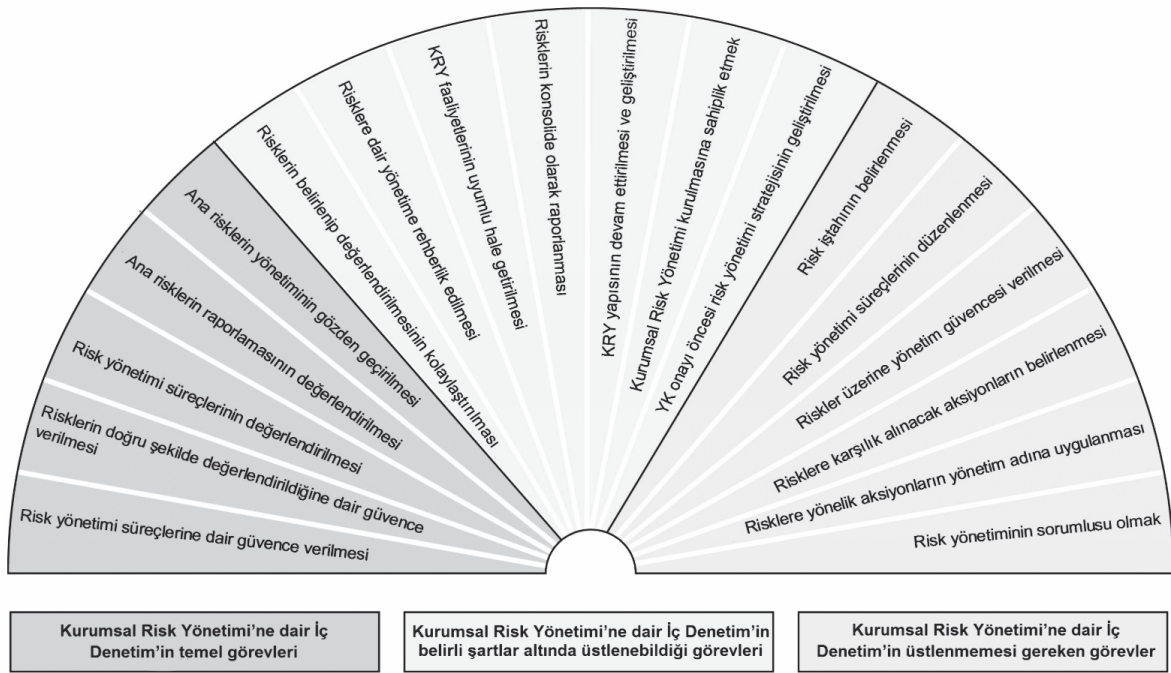
8 Kurt F. Reding vd., Internal Auditing: Assurance & Advisory Services. The IIA Research Foundation, 2013, s.4-4

9 http://www.coso.org/documents/coso_erm_executivesummary.pdf (Erişim Tarihi: 19.08.2016)

10 www.tide.org.tr/uploads/news/IIA_Ic_Denetimin_Paydaslar_Icin_Degeri_Detay.pdf (Erişim Tarihi: 17.08.2016)

Yukarıda kısaca açıklanan niteliklerle faaliyetlerini sürdürecektir olan iç denetimin, etkinliği için kurumsal risk üzerindeki rol ve sorumlulukların incelenmesi gerekmektedir. Bu amaçla İngiltere ve İrlanda İç Denetçiler Enstitüsü 2009 yılında bir rapor yayımlamışlardır. Söz konusu rapordan alınan aşağıdaki şekil, iç denetiminin kurumsal risk üzerindeki rolünü ifade etmek üzere tasarlanmıştır.

- “Risk yönetimi süreçlerine dair güvence verilmesi
- Risklerin doğru şekilde değerlendirildiğine ilişkin güvence verilmesi
- Risk yönetimi süreçlerinin değerlendirilmesi
- Ana risklerin raporlamasının değerlendirilmesi

Şekil 1: İç Denetimin Kurumsal Risk Yönetimindeki Rolü

https://www.tide.org.tr/uploads/PP-KRY_de_Ic_Denetimin_Rolu.pdf

Şeklin ilk bölümünde iç denetimin kurumsal risk yönetimine ilişkin temel görevleri yer almaktadır. Genel bir şekilde ifade etmek gerekirse bu temel görevlerin, işletmenin risk yönetim sürecinin değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucunda yönetime güvence verilmesi olduğu söylenebilir. Bu görevler şunlardır:¹¹

- “Ana risklerin yönetimlerinin gözden geçirilmesi”

İkinci bölümde yer alan ve iç denetimin kurumsal risk yönetimi ile ilgili olarak, belirli şartlar altında üstlenebileceği görevlerin ise genellikle danışmanlık faaliyetleri ile ilgili olduğu söylenebilir. Bu görevler ise aşağıdaki gibi belirtilmiştir:¹²

11 https://www.tide.org.tr/uploads/PP-KRY_de_Ic_Denetimin_Rolu.pdf (Erişim Tarihi 17.08.2016)

12 https://www.tide.org.tr/uploads/PP-KRY_de_Ic_Denetimin_Rolu.pdf (Erişim Tarihi 17.08.2016)

- “Risklerin belirlenip değerlendirilmesini kolaylaştırılması
- Risklere dair yönetime rehberlik edilmesi
- Kurumsal risk yönetimi faaliyetlerinin uyumlu hale getirilmesi
- Risklerin konsolide olarak raporlanması
- Kurumsal risk yönetimi yapısının devam ettirilmesi ve geliştirilmesi
- Kurumsal risk yönetimi kurulmasına sahiplik etmek
- Yönetim kurulu onayı öncesi risk yönetimi stratejisinin geliştirilmesi”

Son olarak, üçüncü bölümde ise kurumsal risk yönetimi ile ilgili iç denetimin üstlenmemesi gereken görevlerin neler olduğu belirtilmektedir. Genel anlamda bu görevlerin kurumsal risk yönetimi süreci ile ilgili yönetsel görevlerin olduğu dikkat çekmektedir. Söz konusu görevler şu şekilde sıralanabilir:¹³

- “Risk iştahının belirlenmesi
- Risk yönetim süreçlerinin düzenlenmesi
- Riskler üzerine yönetim güvencesi verilmesi
- Risklere karşılık alınacak aksiyonların belirlenmesi
- Risklere yönelik aksiyonların yönetim adına uygulanması
- Risk yönetiminin sorumlusu olmak”

İç denetimin kurumsal risk yönetimi ile ilgili sorumluluklarını belirlemeye çalışan söz konusu çalışma, iç denetim, risk ve bu risklerin yönetimi

ile ilgili ilişkinin net bir görünümünün ortaya konması açısından oldukça önemlidir. Bu ilişki, iç denetimden beklentileri değiştirmektedir. Dolayısıyla iç denetim yaklaşımları da bu değişimlere bağlı olarak şekillenmektedir. Öngörülen yapı içinde iç denetimin beklenen değeri yaratarak fark yaratması için risklerle ilgili değişen yapıya uygun farklı bir risk algısı geliştirmesi gerekmektedir. Yoksa bilindiği gibi, reaktif ve kontrol temelli bir yaklaşımla, yalnızca olumsuz risklerin ortadan kaldırılmasına sağlayacak süreçlerin etkinliğine ilişkin güvence sağlayacak ve bu konuda tavsiyeler üretebilecek bir iç denetim faaliyeti, günümüzün bütüncül kurumsal risk yönetimi anlayışına uygun ve bu sürece değer katabilecek bir faaliyet olmaktan çok uzak kalacaktır.

5. Sonuç

Yukarıda kısaca, değişen ekonomik ortam içinde kritik bir kavram haline gelen risk kavramı incelenmiş, risklerin yönetiminde güvence ve danışmanlık sağlayacak olan iç denetim açısından risk kavramına ilişkin değişimlerin önemi vurgulanmaya çalışılmıştır.

Bilindiği gibi iç denetim açısından risk konusunun öneminin anlaşılması sonucunda “Risk Odaklı İç Denetim” iç denetimde temel bir yaklaşım olarak benimsenmiş ve iç denetim standartları da risk odaklı bir anlayış çerçevesinde şekillenmiştir. Farklı tanımları olmakla birlikte genel anlamda risk odaklı iç denetim; “Şirketin karşılaştığı en kritik risklerin tanımlanması, şirketlerin risk yönetim sistemlerinin ve potansiyel kötü senaryolara karşı ne ölçüde duyarlı olduğunun değerlendirilmesine dayanan yapısal bir süreç.”¹⁴ Olarak tanımlanabilir. Risk kavramının önemine bağlı olarak şekillenen bu yaklaşım dışında iç denetim alanında bir diğer önemli yaklaşım olan

13 https://www.tide.org.tr/uploads/PP-KRY_de_Ic_Denetimin_Rolu.pdf (Erişim Tarihi 17.08.2016)

14 Niyazi Kurnaz ve Tansel Çetinoğlu, İç denetim güncel yaklaşımlar. Umuttepe Yayınları, İzmit, 2010, s.94

“Kontrol Öz Değerlendirme” yaklaşımı da yine riske dayalı bir öz değerlendirme temelinde şekillenmektedir.¹⁵ Ancak riskin yalnızca olumsuz bir ifade olmaktan çıkmasıyla değişen risk algısı, yaklaşımların daha esnek ve daha bütüncül hale gelmelerine ilişkin gereksinimleri ortaya çıkartmaktadır. Çünkü artık “*veri analitiği, bulut bilişim, siber güvenlik, sosyal medya, mobil teknolojiler*”¹⁶ gibi bazı konular iç denetimde güncel konular olarak yerini almaktadır. Bütüncül yönetim anlayışlarıyla, iç denetim alanında yeni anlayışların gelişmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, iç denetçilerin risk algılarının da bütüncül bir yaklaşıma uygun şekilde değişmesi, farklılaşan ve dinamik risk profiline sahip işletmelerin kurumsal yönetim, kontrol ve risk yönetimi süreçlerinin etkinliğini değerlendirip onları geliştirebilmeleri için son derece önemlidir.

İç denetim, hem kurumsal yönetim hem kontrol

hem de risk yönetimi temel alanlarının etkinliğini değerlendirerek ve gelişmesine destek vererek işletmeye değer katmaya çalışacaktır. Bu amaçla güvence ve danışmanlık işlevlerini gerçekleştirecektir. Bu süreçte iç denetçinin risk algısına bağlı olarak oluşan anlayışı, iç denetçinin içgörüsünü (insight) doğrudan etkileyecektir. Riski güncel ve en geniş anlamıyla algılayan, içgörülü bir iç denetçi ise faaliyetlerini daha proaktif çözümlere dayalı olarak gerçekleştirebilecektir. Bu durum söz konusu üç temel alandaki (Kurumsal yönetim, kontrol ve risk yönetimi) güvence ve danışmanlık faaliyetlerinde iç denetimin daha etkin ve verimli gerçekleştirilmesine ve böylece iç denetimle fark yaratılmasına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle değişen risk algısının anlaşılması ve iyi kavranması, iç denetimle başarının ve yaratılan değerlerin artırılması açısından oldukça önemlidir.

15 Münevver Yılandı, İç denetim ve iç kontrol değerlendirme rehberi. Detay Yayıncılık, Ankara, 2015, 195

16 http://www.tide.org.tr/page.aspx?nm=19Kongre_Sunumlari (Erişim Tarihi: 22.07.2016)

KAYNAKÇA

Apgar, D. (2006). Risk Intelligence Learning to Manage What We Don't Know. Boston: Harvard Business School Press

Gürsakar, N. (1997). Bilgisayar Uygulamalı İstatistik. Bursa: Marmara Kitabevi.

Kurnaz, N. ve Çetinoğlu T. (2010) İç Denetim Güncel Yaklaşımlar. İzmit: Umuttepe Yayınları.

Peterson, M. (2009). An Introduction to Decision Theory. Cambridge: Cambridge University Press.

Reding, K.F. vd. (2013). Internal Auditing: Assurance & Advisory Services. The IIA Research Foundation

Yılancı, M. (2015). İç Denetim ve İç Kontrol Değerleme Rehberi. Detay Yayıncılık.

<http://icdenetim.org/forum/index.php?topic=2026.0;wap2>

http://www.tide.org.tr/uploads/UMUC_2013.pdf

<https://www.tide.org.tr/page.aspx?nm=IcDenetiminTanimi>

http://www.tide.org.tr/page.aspx?nm=19Kongre_Sunumlari

https://www.tide.org.tr/uploads/PP-KRY_de_Ic_Denetimin_Rolu.pdf

www.tide.org.tr/uploads/news/IIA_Ic_Denetimin_Paydaslar_Icin_Degeri_Detay.pdf

